

A jelenségről - térképvázlatot mellékelve - beszámoltam levélben Császár Gézáknak a MÁFI középhegységi osztály vezetőjének.

A BEAC Barlangkutató Csoport 1980. évi jelentése

Rajczy Miklós

I. Tudományos tevékenység

1. Az újonnan készülő Magyarország barlangjai túrakönyv számára Németh Tamás és Rajczy Miklós megírta a Pilis- és a Budai-hegység barlangjairól szóló fejezetet. Az anyag előkészítésében a tagok jelentős része részt vett.
2. A görögországi Perama-barlang moháiról Rajczy Miklósnak cikke jelent meg.
3. A Kinizsi Kupa előkészítése során felmértük a Ferenc-hegyi-barlang délkeleti járatait. A felvétel laptájjal és függőívvel készült.

II. Barlangjáró tevékenység

1. Csoportunk rendezte meg az ez évi Kinizsi Kupát. A versenyen 17 csapat nevezett. Az előkészítés és a verseny idejére az OKTH illetékes szerve rendelkezésünkre bocsájtotta a barlang kulcsát. Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani Kopasz Margit osztályvezetőnek és munkatársainak. Az előkészületek során és a verseny után a barlangból és a bejárat környékéről eltávolítottuk az összes szemetet.
2. Egyik csapatunk harmadik helyezést ért el az idei Marcel Loubens versenyen.
3. Hazai túrákon kívül két alkalommal voltunk Csehszlovákiában tanulmányúton.
4. Csoportunk két tagja részt vesz a Barlangi Mentőszolgálat munkájában.

III. Oktatás

1. Hagyományainkhoz hiven hét alkalommal rendeztünk nyílt túrát az ELTE hallgatói és más érdeklődők számára.
2. Az őszi folyamán zajlott le alapfokú barlangjáró tanfolyamunk, melyen 4 fő vett részt.

A Békásmegyeri Barlangkutató Csoport 1980. évi jelentése

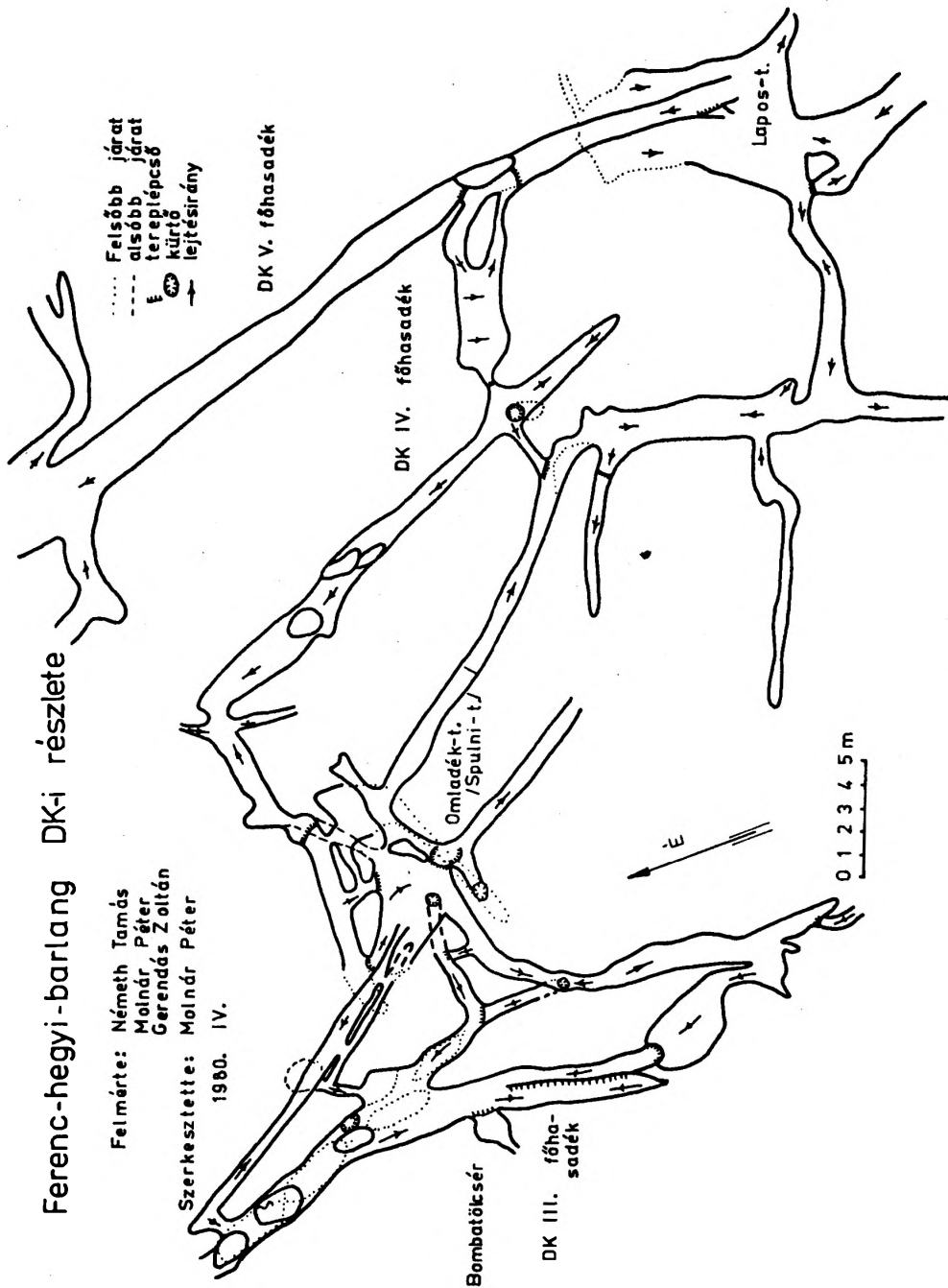
Kucsera János - Rappai Lóránt

A pilisi Holdvilág-árokban végzett kutatómunkánk eddig elért eredményei az alábbiakban összegezhető:

A vizezés mögötti mesterséges üreg feltárásával párhuzamosan a környéken alapos terepbejárást végeztünk abból a megfontolásból, hogy a felszínen található esetleges korai emberi tevékenység nyomai talán részben választ adhatnak az általunk feltárás alatt álló fenti üreg egyes nyitott kérdéseire /pl.: kik, mikor, milyen céllal hozták létre, a miért a vizezés mögött/.

Ferenc-hegyi-barlang DK-i részlete

Felmérte: Németh Tamás
Malnár Péter
Gerendás Zoltán
Szerkesztette: Malnár Péter
1980. IV.

Mielőtt a terepbejárás folyamán találtakat ismertetnénk - megjegyeznénk, hogy mindezekkel kapcsolatban kialakult, a pusztán logikai következtetésekre épített egyéni véleményünket ne tekintsék hivatalosnak, mert mint amatőrök nem vagyunk, illetékesek arra, hogy hivatásos kutatók esetleges más-irányú megállapításait megcáfoljuk.

- I. ÓRIÁS LÉPCSŐK: Holdvilág-árok baloldali mellékágában a meredek - kb. 40 °-os lejtésű - Karolina-árokban található. Egyes kutatók - bár nem bizonyítottan - ezt korai kőbányának vélik. Ennek az alábbi tények ellentmondanak:
- a/ A kőbányákban rendszerint a lefejtett követ faragják ki, a kivánt méretre és formára - a nem pedig a visszamaradt anyakövetet.
  - b/ Bár esetenként - kőzetfajtától függően - előfordul, hogy anyakövetből fűrészelnék le, de itt a véséstechnika dominál.
  - c/ Szinte valamennyi kőbányában a faragott kövekből is törés következtében sok kerül selejtbe, de a lépcsők előtti meddőben - az árok kitöltési anyagában - eddig ilyen nem találtunk.
  - d/ A lefejtett kövek elszállításához út kell. Bár az "óriás lépcsőkhöz" vezető - valamikor lovaskocsival is járható - ma már alaposan lepusztult útnak van nyoma. de ez az út "Kőbányának" vélt helyszint majdnem középmagasságban éri el, már pedig a szállítási utak minden esetben a kőbányák legalsó fejtő szintjéhez vezetnek.
  - e/ Amennyiben a környéken az itt található kőzetfajtára, mint építőanyagra volt szüksége valakinek, az megtalálhatta volna a Holdvilág-árok bejáratához közelebbi ponton és könnyebben elérhető helyen /ma is megtalálható/.

A fenti - kőbányának - ellentmondó tények alapján arra következtetünk, hogy az un. "óriás lépcsők" egy megtervezett és megkezdett, de valamilyen oknál fogva abbamaradt kultusz-épitmény anyakövetbe faragott tartópillérei. A lépcsők előtti rózió okozta feltöltődés viszont valószínű, hogy még több hasonló méretű lépcsőfokot, a esetleg mást is takar /feltárásával érdemes lenne foglalkozni/.

II. "Kaptárfulke" néven ismert bemélyedések:

- a/ Ezekből összesen 7 db-ot találtunk. A 2. sz. melléklet öt db bemélyedés egymáshoz viszonyított méretarányos helyzetét ábrázolja, melyek a két-nyílású /kürtös/ Weiszlich-barlang alsó bejárata előtti meredek szálkőbe vannak befaragva - ember által ma el nem érhető magasságban.
- b/ A Weiszlich-barlang /szintén mesterségesen kifaragott üregrendszer/ előtti plató szemmel láthatóan egy nagy-arányú berogyás következménye, amely azt igazolja, hogy alatta valamikor e barlanggal összefüggő üregrendszer lehetett. Ez esetben viszont az "a" pontban leírt "kaptár" fulkék a berogyás előtt a járószinthez közelebb voltak. E ponton is megtalálhatók továbbá a Karolina-árok "óriás lépcsőjéhez" hasonló méretű lépcsők nyomai, amelyekből még egy darab van épségben.
- c/ A "kaptár" fulkék belső kiképzési struktúrájából arra következtethetünk, hogy azok rendeltetése is esetleg kultikus jellegű /kegytárgyakat, bálványokat tartó imalyukak!?. Ugyanakkor az egymástól eltérő méretük, hossz tengelyük egymáshoz viszonyított dőlésszöge, szabálytalan elrendezésük az általunk vélt "kultikus" jellegnek, de a "kaptár" rendeltetésnek is ellentmondanak.

III. Krisztus monogram: /Krisztus nevének görög kezdőbetűi/

Ezekből 3 darabot találtunk. Az egyik az "Y" ágú Üreg elágazásánál - a főte közepén egy meredek letörésben, a másik a Weiszlich-barlang fölött szabadon álló szélkő oldalában s ma már emberi kéz által elérhetetlen magasságban, a harmadik pedig a Karolina-árok baloldali partoldalában létrejött természetes barlangon belül látható. Mindegyik mérete nagyjából azonos.

IV. Ismeretlen jelek:

Holdvilág-árok bejárata és a Karolina-árok kezdete közti szakasz kétharmada után, a patak jobb oldalán magányosan álló sziklatömb, oldalában az alábbi bevésést, s az erózió által alaposan megkopott rajz látható. A Karolina-árok és a Weiszlich-barlang közti meredek baloldali partoldal felett a hegyoldalban - a II. pontban ismertetett "kaptár" - fülkétől független, különálló - a bemeneti nyíláshoz viszonyítva belül alaposan kikerekített "kaptár" - fülke mellett az alábbi ugyancsak erősen megkopott, vésett rajz található.

V. SIRJELI?

A vizesés előtt kb. 200 m-rel, a patak baloldalán egy magányosan álló sziklatömb oldalában - fejmagasságban - téglalapalakú keretben az alábbi vésett és erősen lekopott, de felismerhető rajz látható /halat keresztező vasmacska, vagy szigony?- a szakkönyvek szerint sirjel/.

VI. KERESZT:

Az általunk feltárás alatt álló Üregtől 8 m-re balra derék magasságban az V. pontban le-rajzolt "sirjelet"? erősebben lekopott formában az alábbi - szakkönyvek szerint fejedelmi nagyságot szimbolizáló - kereszt társaságában, attól 80 cm-re szintén megtaláltuk. A felsoroltakon kívül a vizesés környékén nagyon sok helyen korabeli latinbetűs feliratok is változtatják egymást. Ezek - feltehetően az évszázados erózió - a téli-nyári hőmérséklet ingadozás okozta felületi mállás következtében annyira lekopottak, hogy értelmes szavakat sem lehet kiolvasni belőlük.

Nem estünk abba a tévedésbe, hogy a közölt rajzokat, s a talált betűket összetévezzük a kirándulók mai keletű - a helyszínen bőven ott hagyott - vegyes felirataikkal.

Figyelmes vizsgálat alapján a bevésések széleinek erózió és mállás okozta pusztulási struktúrájából következtetve a régít a maiaktól külön lehet választani.

Gyanúnk van továbbá arra, hogy "Y" ágú - vizesés előtti üreg - falain rovásírás, vagy más ismeretlen jelek tömkelege található. Csak szakemberek által történő alapos vizsgálat tudná eldönteni, hogy feltételezésünk helytálló-e, vagy ezek csupán a véső - nyomok véletlen játéka.

A három különálló mesterséges üregrendszerrel /"Y" ágú, vizesés mögötti és a kúrtós Weiszlich/ az a véleményünk alakult ki, hogy azokat azonos időben hozhatták létre. Erre utal mindegyik véséstechnikája az üregrendszerek belső méretazonossága. Viszont még nem találtunk bizonyított magyarázatot azokra a kinti - szálkővekben - látható, szabályos, kerek, vízszintes irányú és nem mély lyukakra, amelyeket a vizeséstől balra, illetve a Weiszlich-barlang előtti járószint fölött hoztak létre valakik, valamikor.

Feltételezésünk szerint ezekbe az üregek létrehozásakor kitermelt kőzetanyag felsznrre

szállítása céljából kiépített csigarendszer vízszintes tartógerendáinak a végeit ágyazhatták be.

A vizesés környékének alapos vizsgálata alapján arra is következtetünk, hogy a vizesés mögötti üreg és az attól kb. 50 m-re légvonalban, de magasabb szinten található Weiszlich-barlang egy eróziós pusztulás előtt egymással összefüggő üregrendszert alkotott.

Bár a geológia témakörébe vágó kutatásokat nem végeztünk, de érdekességként megemlítjük, hogy véletlenül bukkantunk két vulkáni réteg közé beágyazódott olyan 10 cm átlagvastagságú, több méter hosszan húzódó morzsalékos rétegre, amely másodlagos gyámantot /gránát/ tartalmaz. Színük barna, átmérőjük: 2-3 m. Egy kg anyakőzetben kb. 20-25 db található. Ezt a réteget derék és térd magasságban ketté vágja az "Y" ágú üreg, amelynek mindkét ágában a rétegvonal folytatódik - sőt az üregen belül már egymással párhuzamosan több réteg is látható. Mivel keménységénél fogva /karcolja az üveget/ - valószínű ipari felhasználásra és diszítőelemnek is alkalmas - lehetséges, hogy van összefüggés az üregrendszerek létrehozása, és egy esetleges korabeli bányaművelés közt?

A másik két üregben ugyan még nem találtunk ilyen rétegeket, de ezek még nincsenek teljesen feltárva.

Összegezve a leirtakat: Holdvilág-árokban végzett vizsgálataink alapján arra következtetünk, hogy itt még nagyon sok a nyitott kérdés, s az eddig megtalált emberi élettevékenység nyomai korokat ölelnek át - feltehetően az őskereszténységtől a honfoglalás koráig.--

A Bekey Imre Gábor Barlangkutató Csoport jelentése az 1980 évről

Kiss Attila - Takácsné Bolner Katalin

Barlangkutató csoportunk 1979. tavaszán alakult 10 fővel. Mivel a tagok egy része vagy reaktívált barlangász volt, 1979. évi feladatunknak elsődlegesen a megfelelő csoportszellem kialakítását, a csoport működéséhez szükséges technikai feltételek és a technikai készség megteremtését tekintettük.

1980. évi tervünkben a szervezett barlangászéletbe, a szervezett barlangkutatásba való bekapcsolódás szerepelt.

Ennek első lépéseként 1980 januárjában felajánlottuk a védnökséget a Pál-völgyi-kőfejtő és barlangjai felett. A védnökség hivatalos, írásbeli elfogadása ugyan mindmáig nem történt meg, ennek ellenére az OKTH Bp-i TVF igazgatónöje több ízben kért fel minket szóbelileg különféle társadalmi munkák elvégzésére. Így a Pál-völgyi-barlangban kisebb műszaki hibák elhárítása, a túraútvonal egyes pontjain a főte biztonságának ellenőrzése és az ötosók folyosójának kiépítési célokra való feltérképezése történt meg - mintegy 350 társadalmi munkára értékben. Ennek elismeréséről hivatalos írásbeli dokumentum szintén nem áll rendelkezésünkre. 1980 november 19-én nyújtottuk be a kutatási engedély-kérelmünket a Pál-völgyi kőfejtő barlangjaira vonatkozóan. Ugyanakkor kérelmeztük a csoport MKBT-elismerését, egyúttal a kutatási-engedély-kérelm jóváhagyásának reményében leadtuk 1981 évi munkatervünket is. Az MKBT december 8-i elnökségi ülésén a csoport elismerte, és engedélyezte számára Bekey Imre Gábor nevének felvételét.

Időközben az OKTH Bp-i TVF a kutatási engedély-kérelmhez részletes feltárási tervet kért, a bontási helyek megjelölésével. Ezért az 1981. évi kutatási tervben felsorolt perspektívus barlangszakaszokban aprólékos bejárásokat hajtottunk végre.

A Pál-völgyi-barlang esetében a környezet szerkezeti viszonyai, a barlang folyosóinak jel-